

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

మహర్షి వేదవ్యాసప్రణీతం శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ నవమస్కంధే దశమోఽధ్యాయః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ నవమస్కంధే దశమోఽధ్యాయః ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

ఖట్వాంగాద్ దీర్ఘబాహుశ్చ రఘుస్తస్మాత్ పృథుశ్రవాః ।

అజస్తతో మహారాజస్తస్మాద్ దశరథోఽభవత్ ॥ 1 ॥

తస్యాపి భగవానేష సాక్షాద్ బ్రహ్మమయో హరిః ।

అంశాంశేన చతుర్థాగాత్ పుత్రత్వం ప్రార్థితః సురైః ।

రామలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నా ఇతి సంజ్ఞయా ॥ 2 ॥

తస్యానుచరితం రాజన్పుషిభిస్తత్త్వదర్శిభిః ।

శ్రుతం హి వర్ణితం భూరి త్వయా సీతాపతేర్ముహుః ॥ 3 ॥

గుర్వర్థే త్యక్తరాజ్యో వ్యచరదనువనం

పద్మపద్భ్యాం ప్రియాయాః

పాణిస్పర్శాక్షమాభ్యాం మృజితపథరుజో

యో హరీంద్రానుజాభ్యాం ।

వైరూప్యాచ్ఛార్పణఖ్యాః ప్రియవిరహరుషా -

ఽఽరోపితభూవిజృంభ -

త్రస్తాభిర్బద్ధసేతుః ఖలదవదహనః

కోసలేంద్రోఽవతాన్నః ॥ 4 ॥

విశ్వామిత్రాధ్వరే యేన మారీచాద్యా నిశాచరాః |
పశ్యతో లక్ష్మణస్యైవ హతా నైర్మతపుంగవాః || 5 ||

యో లోకవీరసమితౌ ధనురైశముగ్రం
సీతాస్వయంవరగృహే త్రిశతోపనీతం |
ఆదాయ బాలగజలీల ఇవేక్షుయష్టిం
సజ్జీకృతం నృప వికృష్య బభంజ మధ్యే || 6 ||

జిత్వానురూపగుణశీలవయోఽంగరూపాం
సీతాభిధాం శ్రియమురస్యభిలబ్ధమానాం |
మార్గే వ్రజన్ భృగుపతేర్వ్యనయత్ ప్రరూఢం
దర్పం మహీమకృత యస్త్రిరరాజబీజాం || 7 ||

యః సత్యపాశపరివీతపితుర్నిదేశం
స్త్రైణస్య చాపి శిరసా జగృహే సభార్యః |
రాజ్యం శ్రియం ప్రణయినః సుహృదో నివాసం
త్యక్త్వా యయౌ వనమసూనివ ముక్తసంగః || 8 ||

రక్షఃస్వసుర్వ్యకృత రూపమశుద్ధబుద్ధే -
స్తస్యాః ఖరత్రిశిరదూషణముఖ్యబంధూన్ |
జఘ్నే చతుర్దశసహస్రమపారణీయ -
కోదండపాణిరటమాన ఉవాస కృచ్ఛం || 9 ||

సీతాకథాశ్రవణదీపితహృచ్చయేన
సృష్టం విలోక్య నృపతే దశకంధరేణ |
జఘ్నేఽద్భుతైణవపుషాఽశ్రమతోఽపకృష్టో
మారీచమాశు విశిఖేన యథా కముగ్రః || 10 ||

రక్షోఽధమేన వృకవద్ విపినేఽసమక్షం
వైదేహరాజదుహితర్యపయాపితాయాం |

భ్రాత్రా వనే కృపణవత్ ప్రియయా వియుక్తః
స్త్రీసంగినాం గతిమితి ప్రథయంశ్చచార || 11 ||

దగ్ధ్వాఽఽతృకృత్యహతకృత్యమహన్ కబంధం
సఖ్యం విధాయ కపిభిర్దయితాగతిం తైః |
బుద్ధ్వాథ బాలిని హతే ప్లవగేంద్రసైన్యైః -
ర్వేలామగాత్ స మనుజోఽజభవార్చితాంఘ్రిః || 12 ||

యద్రోషవిభ్రమవివృత్తకటాక్షపాత -
సంభ్రాంతనక్రమకరో భయగీర్ణఘోషః |
సింధుః శిరస్వర్ణణం పరిగృహ్య రూపీ
పాదారవిందముపగమ్య బభాష ఏతత్ || 13 ||

న త్వాం వయం జడధియో ను విదామ భూమన్
కూటస్థమాదిపురుషం జగతామధీశం |
యత్సత్త్వతః సురగణా రజసః ప్రజేశా
మన్యోశ్చ భూతపతయః స భవాన్ గుణేశః || 14 ||

కామం ప్రయాహి జహి విశ్రవసోఽవమేహం
త్రైలోక్యరావణమవాప్నుహి వీర పత్నీం |
బద్ధీహి సేతుమిహ తే యశసో వితత్యైః
గాయంతి దిగ్విజయినో యముపేత్య భూపాః || 15 ||

బద్ధోదధౌ రఘుపతిర్వివిధాద్రికూటైః
సేతుం కపీంద్రకరకంపితభూరుహాంగైః |
సుగ్రీవనీలహనుమత్ప్రముఖైరనీకైః -
ర్లంకాం విభీషణదృశాఽఽవిశదగ్రదగ్ధాం || 16 ||

సా వానరేంద్రబలరుద్ధవిహారకోష్ఠ -
శ్రీద్వారగోపురసదోవలభీవిటంకా |

నిర్భజ్యమానధిషణధ్వజహేమకుంభ -

శృంగాటకా గజకులైర్వ్యదినీవ ఘూర్ణా || 17 ||

రక్షఃపతిస్తదవలోక్య నికుంభకుంభ -

ధూమ్రాక్షదుర్ముఖసురాంతనరాంతకాదీన్ |

పుత్రం ప్రహస్తమతికాయవికంపనాదీన్

సర్వానుగాన్ సమహినోదథ కుంభకర్ణం || 18 ||

తాం యాతుధానపుతనామసిశూలచాప -

ప్రాసర్జి శక్తిశరతోమరఖడ్గదుర్గాం |

సుగ్రీవలక్ష్మణమరుత్సుతగంధమాద -

నీలాంగదర్క్షపనసాదిభిరన్వితోఽగాత్ || 19 ||

తేఽనీకపా రఘుపతేరభిపత్య సర్వే

ద్యుంద్యుం వరూధమిభపత్తిరథాశ్వయోధైః |

జఘ్నుర్ద్యుమైర్గిరిగదేషుభిరంగదాద్యాః

సీతాభిమర్శహతమంగలరావణేశాన్ || 20 ||

రక్షఃపతిః స్వబలనష్టిమవేక్ష్య రుష్ట

ఆరుహ్య యానకమథాభిససార రామం |

స్వఃస్యందనే ద్యుమతి మాతలినోపనీతే

విభ్రాజమానమహానన్నిశితైః క్షురపైః || 21 ||

రామస్తమాహ పురుషాదపురీష యన్మః

కాంతాసమక్షమసతాపహృతా శ్వవత్ తే |

త్యక్తత్రపస్య ఫలమద్య జాగుప్సితస్య

యచ్ఛామి కాల ఇవ కర్తురలంఘ్యవీర్యః || 22 ||

ఏవం క్షిపన్ ధనుషి సంధితముత్ససర్జ

బాణం స వజ్రమివ తద్ధృదయం బిభేద |

సోఽస్యగ్ వమన్ దశముఖైర్వ్యపతద్ విమానా -

ద్ధాహేతి జల్పతి జనే సుకృతీవ రిక్తః || 23 ||

తతో నిష్క్రమ్య లంకాయా యాతుధాన్యః సహస్రశః |

మందోదర్యా సమం తస్మిన్ ప్రరుదత్య ఉపాద్రవన్ || 24 ||

స్వాన్ స్వాన్ బంధూన్ పరిష్వజ్య లక్ష్మణేషుభిరర్దితాన్ |

రురుదుః సుస్వరం దీనా ఘ్నంత్య ఆత్మానమాత్మనా || 25 ||

హో హతాః స్మ వయం నాథ లోకరావణ రావణ |

కం యాయాచ్ఛరణం లంకా త్వద్విహీనా పరార్దితా || 26 ||

నైవం వేద మహాభాగ భవాన్ కామవశం గతః |

తేజోఽనుభావం సీతాయా యేన నీతో దశామిమాం || 27 ||

కృతైషా విధవా లంకా వయం చ కులనందన |

దేహః కృతోఽన్నం గృధ్రాణామాత్మా నరకహేతవే || 28 ||

శ్రీశుక ఉవాచ

స్వానాం విభీషణశ్చక్రే కోసలేంద్రానుమోదితః |

పితృమేధవిధానేన యదుక్తం సాంపరాయికం || 29 ||

తతో దదర్శ భగవానశోకవనికాశ్రమే |

క్షామాం స్వవిరహవ్యాధిం శింశపామూలమాస్థితాం || 30 ||

రామః ప్రియతమాం భార్యాం దీనాం వీక్ష్యాన్వకంపత |

ఆత్మసందర్శనాహ్లాదవికసన్ముఖపంకజాం || 31 ||

ఆరోప్యారురుహే యానం భ్రాతృభ్యాం హనుమద్యుతః |

విభీషణాయ భగవాన్ దత్త్వా రక్షోగణేశతాం || 32 ||

లంకామాయుశ్చ కల్పాంతం యయౌ చీర్ణవ్రతః పురీం |
అవకీర్యమాణః కుసుమైర్లోకపాలార్పితైః పథి || 33 ||

ఉపగీయమానచరితః శతధృత్యాదిభిర్ముదా |
గోమూత్రయావకం శ్రుత్వా భ్రాతరం వల్కలాంబరం || 34 ||

మహాకారుణికోఽతప్యజ్జటిలం స్థండిలేశయం |
భరతః ప్రాప్తమాకర్ణ్య పౌరామాత్యపురోహితైః || 35 ||

పాదుకే శిరసి న్యస్య రామం ప్రత్యుద్యతోఽగ్రజం |
నందిగ్రామాత్ స్వశిబిరాద్ గీతవాదిత్రనిఃస్వనైః || 36 ||

బ్రహ్మఘోషేణ చ ముహుః పఠద్భిర్బ్రహ్మవాదిభిః |
స్వర్ణకక్షపతాకాభిర్దైమైశ్చిత్రధ్వజై రథైః || 37 ||

సదశ్వై రుక్మసన్నాహైర్భుటైః పురటవర్మభిః |
శ్రేణీభిర్వారముఖ్యాభిర్భుటైశ్చైవ పదానుగైః || 38 ||

పారమేష్ఠ్యాన్యపాదాయ పణ్యాన్యచ్ఛావచాని చ |
పాదయోర్వ్యపతత్ ప్రేష్ఠా ప్రక్లిన్నహృదయేక్షణః || 39 ||

పాదుకే న్యస్య పురతః ప్రాంజలిర్బాష్పలోచనః |
తమాశ్లిష్య చిరం దోర్భ్యాం స్నాపయన్ నేత్రజైర్జలైః || 40 ||

రామో లక్ష్మణసీతాభ్యాం విప్రేభ్యో యేఽర్హసత్తమాః |
తేభ్యః స్వయం నమశ్చక్రే ప్రజాభిశ్చ నమస్కృతః || 41 ||

ధున్వంత ఉత్తరాసంగాన్ పతిం వీక్ష్య చిరాగతం |
ఉత్తరాః కోసలా మాల్యైః కిరంతో నన్మతుర్ముదా || 42 ||

పాదుకే భరతోఽగృహ్ణోచ్ఛామరవ్యజనోత్తమే |
విభీషణః ససుగ్రీవః శ్వేతచ్ఛత్రం మరుత్సుతః || 43 ||

ధనుర్నిషంగాంఛత్రుఘ్నః సీతా తీర్థకమండలుం ।
అభిభ్రదంగదః ఖడ్గం హైమం చర్మర్మరాణ్ నృప ॥ 44 ॥

పుష్పకస్థోఽన్వితః స్త్రీభిః స్తూయమానశ్చ వందిభిః ।
విరేజే భగవాన్ రాజన్ గ్రహైశ్చంద్ర ఇవోదితః ॥ 45 ॥

భ్రాతృభిర్నందితః సోఽపి సోత్సవాం ప్రావిశత్ పురీం ।
ప్రవిశ్య రాజభవనం గురుపత్నీః స్వమాతరం ॥ 46 ॥

గురూన్ వయస్యావరజాన్ పూజితః ప్రత్యపూజయత్ ।
వైదేహీ లక్ష్మణశ్చైవ యథావత్ సముపేయతుః ॥ 47 ॥

పుత్రాన్ స్వమాతరస్తాస్తు ప్రాణాంస్తన్వ ఇవోత్థితాః ।
ఆరోప్యాంకేఽభిషించంత్యో బాష్పౌష్టైర్విజహుః శుచః ॥ 48 ॥

జటా నిర్మూచ్య విధివత్ కులవృద్ధైః సమం గురుః ।
అభ్యషించద్ యథైవేంద్రం చతుఃసింధుజలాదిభిః ॥ 49 ॥

ఏవం కృతశిరఃస్నానః సువాసాః స్రగ్వ్యలంకృతః ।
స్వలంకృతైః సువాసోభిర్భ్రాతృభిర్భార్యయా బభౌ ॥ 50 ॥

అగ్రహీదాసనం భ్రాత్రా ప్రణిపత్య ప్రసాదితః ।
ప్రజాః స్వధర్మనిరతా వర్ణాశ్రమగుణాన్వితాః ।
జుగోప పితృవద్ రామో మేనిరే పితరం చ తం ॥ 51 ॥

త్రేతాయాం వర్తమానాయాం కాలః కృతసమోఽభవత్ ।
రామే రాజని ధర్మజ్ఞే సర్వభూతసుఖావహే ॥ 52 ॥

వనాని నద్యో గిరయో వర్షాణి ద్వీపసింధవః ।
సర్వే కామదుఘా ఆసన్ ప్రజానాం భరతర్షభ ॥ 53 ॥

నాధివ్యాధిజరాగ్లానిదుఃఖశోకభయక్లమాః |
మృత్యుశ్చానిచ్ఛతాం నాసీద్ రామే రాజన్యధోక్షజే || 54 ||

ఏకపత్నీవ్రతధరో రాజర్షిచరితః శుచిః |
స్వధర్మం గృహమేధీయం శిక్షయన్ స్వయమాచరత్ || 55 ||

ప్రేష్ఠానువృత్త్యా శీలేన ప్రశయావనతా సతీ |
భియా హియా చ భావజ్ఞా భర్తుః సీతాహరన్మనః || 56 ||

|| ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
నవమస్కంధే రామచరితే దశమోఽధ్యాయః ||